

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : บทบาทของคณะกรรมการในการในระบบรัฐสภาไทย : กรณีศึกษา

คณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2540

ชื่อผู้เขียน : ร้อยตำรวจเอกศักดิ์ชัย จีรพรชัย

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ศาสตราจารย์ศิริโรตม์ ภาคสุวรรณ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยชนะ อิงคะวัต
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิธ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การแต่งตั้งคณะกรรมการ และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของคณะกรรมการทั้งสองสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยศึกษารูปแบบและโครงสร้างของประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ระบบรัฐสภา เพื่อให้เห็นความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรมของประเทศเหล่านั้นที่ใช้คณะกรรมการเป็นกลไกในการทำงาน ด้านนิติบัญญัติให้กับรัฐสภา รัฐสภาเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการปกครองประเทศ รัฐสภาเป็นตัวแทนของประชาชนในการบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ขึ้นมา ส่วนคณะกรรมการเป็นตัวแทนของรัฐสภา บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการขึ้นกับว่าประเทศใดปกครองด้วยระบบใด ระบบสภาเดียวหรือสองสภา การปกครองของประเทศไทยเป็นระบบสภาคู่ ซึ่งประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แต่ละสภาจะประกอบด้วยสมาชิกจำนวนมากแต่การทำงานแต่ละครั้งด้วยคนจำนวนมาก ๆ คงไม่สะดวก จึงต้องตั้งตัวแทนของสมาชิกเป็นคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่แทนสภา ในการพิจารณาพระราชบัญญัติหรือเรื่องอื่นใดที่สภามอบหมาย จำนวน

คณะกรรมการของแต่ละสภาจะมีตามความจำเป็นของแต่ละสภา จำนวนกรรมการ
แต่ละคณะมีจำนวนเท่า ๆ กัน ผู้ที่เป็นกรรมการจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญความ
ชำนาญแตกต่างกันไปตามคณะกรรมการนั้น ๆ ซึ่งจากการที่ได้ศึกษาวิจัยมาพบว่า

1. ความแตกต่างในการแต่งตั้งกรรมการ สิ่งที่สำคัญก็คือบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมาจากการเลือกตั้งและ
ต้องสังกัดพรรคการเมือง โดยที่วุฒิสภามีอิสระไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง จึงเป็น
จุดอ่อนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่มีความเป็นอิสระจากการแต่งตั้ง

2. ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เป็นข้อ
แตกต่างของการแต่งตั้งคณะกรรมการ

3. การที่ร่างพระราชบัญญัติแต่ละร่างต้องเสียเวลาในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมของสภา
ผู้แทนราษฎรแล้ว เมื่อมาถึงวุฒิสภา วุฒิสภาก็แก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ซึ่งบางครั้งยังไม่
เป็นที่พอใจของสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องมาพิจารณาร่วมกันจนพอใจ ก็เนื่องจากการ
ที่วุฒิสภาไม่มีอำนาจหน้าที่ในการริเริ่มพระราชบัญญัติ ถ้าวุฒิสภาริเริ่มได้ร่างพระราช
บัญญัติก็ถือว่าได้ผ่านการตรวจสอบไปครั้งหนึ่งแล้ว

จากการศึกษาวิจัยบทบาทคณะกรรมการในระบบรัฐสภาไทย ตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พบว่าปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะได้รับการแก้ไขก็
ต่อเมื่อได้มีการปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปรับปรุงแก้ไข ข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2540 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2541